

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3554/2021
08.09.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Гордане Комненић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Александра Вавић Хоровиц, адвокат из ..., против тужене ББ из ..., чији је пуномоћник Славка Којић, адвокат из ..., ради измене одлуке о вршењу родитељског права, одлучујући о ревизији тужене изјављене против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 19/21 од 21.01.2021. године, у седници одржаној 08.09.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована, ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 19/21 од 21.01.2021. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П2 2056/2019 од 03.09.2020. године усвојен је тужбени захтев тужиоца, па је измењена одлука о вршењу родитељског права која је утврђена у правноснажној пресуди Основног суда у Новом Саду П2 291/19 од 08.03.2012. године и мал. ВВ, рођена ... године, поверена тужиоцу као оцу на самостално вршење родитељског права, са пребивалиштем детета на адреси тужиоца, уређен је начин одржавања личних односа између мал. детета и тужене као мајке (на начин ближе одређен у ставу четвртом изреке) и тужена обавезана да на име свог дела доприноса за издржавање мал. детета плаћа 5.000,00 динара, почев од 18.11.2019. године као дана подношења тужбе, од првог до петог у месецу за текући месец, доспеле рате одједном, са законском затезном каматом, исплатом на руке оцу, и одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 19/21 од 21.01.2021. године, ставом првим изреке одбијена је жалба тужене и потврђена је првостепена пресуда. Ставом другим изреке одбијени су захтеви тужиоца и тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је благовремено изјавила ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужилац је поднео одговор на ревизију тужене, захтевајући накнаду трошкова састава истог.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку применом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20), па је нашао да ревизија тужене није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, нити повреде из става 1. истог члана у вези члана 229. и 326. ЗПП у поступку пред другостепеним судом, јер је чињенично стање оно које је утврђено првостепеном пресудом.

Према утврђеном чињеничном стању, заједничко дете парничних странака мал. ВВ рођена је ... године у ванбрачној заједници странака која је трајала од 2008. године до 2012. године, када је престала изласком тужене из породичне куће у ... заједно са мал. дететом. Мал. ВВ остала је са туженом, с тим да је наставила да похађа ... установу у ... и повремено је боравила код тужиоца, који је дете у договору са туженом доводио и враћао из предшколске установе. У току 2015. године тужена се преселила у ..., с тим да је мал. ВВ наставила да похађа ... установу у ..., па је одређене периоде времена боравила код тужиоца. Правноснажном пресудом Основног суда у Новом Саду П2 291/19 од 08.03.2012. године, која је донета на основу споразума странака, одлучено је да ће тужена самостално вршити родитељско право и уређен је начин одржавања личних односа мал. ВВ са тужиоцем, с тим да су они личне односе одржавали у већем обиму од обима који је утврђен пресудом због похађања предшколске установе у ... . У септембру 20... године мал. ВВ је уписана у ... разред основне школе у ..., а сада похађа ... разред и бави се спортским активностима. У јулу 2019. године мал. ВВ је изразила жељу да продужи боравак код тужиоца у току летњег распуста, па је тужена реаговала бесно, спаковала дете и рекла јој да иде да живи код оца, а пред почетак школске године тужена је тражила да се мал. дете врати код ње ради поласка у школу. Са поласком у школу, испољили су се проблеми са учењем и концентрацијом код мал. ВВ, па је у школској 2019/2020 школа позвала оба родитеља на разговор да би им саопштили да делује тужно и одсутно на часовима, што доводе у везу са васпитним моделом тужене.

Центар за социјални рад у Новом Саду дао је извештај у погледу подобности родитеља за вршење родитељског права, налазећи да су оба родитеља мотивисана за вршење родитељског права над мал. ВВ, али да дете осећа већу сигурност и слободу када борави код оца, јер је отац осетљивији на емотивне и развојне потребе детета, а мајка понекад не пружа одговарајућу емотивну и психолошку подршку детету, односно недостаје јој осећај тоpline за дечије потребе. Тужена такође примењује неодговарајући васпитни модел тиме што дете физички кажњава. Тужена има још једно млађе дете из ванбрачне заједнице, које је рођено ... године. Живи са децом у породичном стану и ради у трговини и месечно зарађује 50.000,00 динара, а мајка јој помаже у старању о деци. Тужилац је по занимању возач и остварује месечну зараду од 70.000,00 динара, живи код родитеља у ..., са супругом и мал. сином који је рођен ... године у њиховој брачној заједници. Мал. ВВ има успостављену емотивну блискост са тужиоцем, позната јој је средина у којој тужилац живи у ... и испољила је жељу да живи са оцем и

похађа школу у ... . Мишљење органа старатељства је да тужилац актуелно адекватније препознаје емотивне потребе детета и да у већој мери може да задовољи њене развојне потребе. Наведено је и да је код детета изражен сукоб лојалности и страх да ће је мајка одбацити јер јој је претила тиме да је више неће видети ако буде живела код оца.

Током овог поступка донета је привремена мера о поверавању мал. ВВ тужиоцу на вршење родитељског права и уређено је одржавање личних односа са туженом, по моделу који је предложио орган старатељства. Паралелно са вођењем овог поступка текао је и поступак за измену одлуке о вршењу родитељског права у погледу млађег детета тужене, по тужби његовог оца, у вези са тврдњама да тужена физички кажњава и то дете.

Код овако утврђеног чињеничног стања, правилно су нижестепени судови применили материјално право када су тужиоцу доделили самостално вршење родитељског права над заједничким малолетним дететом парничних странака и уредили начин одржавања личних односа малолетног детета и тужене, а тужену обавезали на издржавање.

Нису основани ревизијски наводи којима се побија одлука о самосталном вршењу родитељског права.

Одредбом члана 3. став 1. Конвенције о праву детета, прописано је да у свим активностима које се тичу деце од примарног значаја су интереси детета, без обзира на то да ли га спроводе јавне или приватне институције за социјалну заштиту, судови, административни органи или законодавна тела. У смислу одредбе члана 6. став 1. Породичног закона, свако је дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима које се тичу детета. Дужност суда да се у спору за заштиту права детета и у спору за вршење, односно лишење родитељског права, руководи најбољим интересом детета прописана је одредбом члана 266. став 1. истог закона.

Породични закон, у одредби члана 67. прописује да је родитељско право изведено из дужности родитеља и постоји само у мери која је потребна за заштиту личности, права и интереса детета. Садржина родитељског права која се састоји од дужности и старања о детету, чувања и подизања, васпитања и образовања, заступања и издржавања детета, као и управљања и располагања његовом имовином, регулисана је одредбом члана 68. – 74. Породичног закона, а суштина свих дужности и права родитеља је добробит и најбољи интерес детета.

Најбољи интерес детета је правни стандард који се цени према околностима сваког конкретног случаја, а елементи за процену су, између осталог, узраст и пол детета, жеље и осећања детета обзиром на узраст и зрелост, потребе детета и то: васпитне, затим потребе становања, исхране, одевања, здравствене бриге и друго, као и способност родитеља да задовољи утврђене потребе.

По оцени Врховног касационог суда, нижестепени судови су правилно ценили елементе за процену најбољег интереса детета уз поклањање дужне пажње мишљењу мал. ВВ. Приликом доношења одлуке о томе ко ће самостално вршити родитељско право у обзир се узима најбољи интерес детета (члан 6. Породичног

закон). У конкретном случају, по мишљењу Центра за социјални рад у најбољем интересу мал. ВВ је да настави животну организацију у домаћинству оца, с обзиром да дете осећа већу сигурност и слободу када борави код оца, јер је отац осетљивији на емотивне и развојне потребе детета. Један од значајних чинилаца када је реч о поверавању детета једном од родитеља је и то што тужилац у поређењу са туженом има више сензитивисани приступ у погледу васпитања и реаговања на емотивне потребе детета, што ће мал. детету омогућити повољне услове за развој, учење и истраживање, као и одрастање у очевој средини, уз уважавање личности и развојних потреба детета тог узраста, чиме је задовољен најбољи интерес малолетног детета, како то правилно закључују нижестепени судови.

Ревизијом се неосновано оспорава оцена најбољег интереса детета, јер је у питању дете женског пола које је од рођења живело са мајком и да је суд требало да одреди вештачење по службеној дужности у погледу процене родитељске подобности. Побијана пресуда заснована је на оцени доказа, правилном применом одредбе члана 8. Закона о парничном поступку, којом је прописано да суд одлучује по свом уверењу, на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа засебно, свих доказа као целине и на основу резултата целокупног поступка, које ће чињенице да узме као доказане. С тим у вези, током поступка прибављено је мишљење надлежног Центра за социјални рад, који су нижестепени судови у потпуности прихватили као стручан и објективан и адекватном оценом наведеног мишљења је утврђено да су оба родитеља мотивисана за вршење родитељског права над мал. ВВ, што значи да су способни да на задовољавајући начин препознају и задовоље потребе малолетне ВВ. Међутим, код утврђене чињенице да дете осећа већу сигурност и слободу када борави код оца, јер је отац осетљивији на емотивне и развојне потребе детета, док мајка понекад не пружа одговарајућу емотивну и психолошку подршку детету, Врховни касациони суд налази да је правилан закључак нижестепених суда да је у најбољем интересу малолетног детета да се повери на самостално вршење родитељског права оцу.

Интерес детета је правни стандард, а поступање у складу са најбољим интересом детета подразумева доношење одлуке на начин на који би дете за себе одлучило, када би за то било способно. У конкретном случају, у интересу мал. детета је да животне активности претежно остварује у очевој кући где се осећа сигурно и стабилно и у којој има организован животни простор, устаљене просторне и животне навике. Због тога се наводима ревизије не доводи у сумњу правилност побијане одлуке, будући да је другостепени суд приликом доношења одлуке мишљењу детета поклатио дужну пажњу, с обзиром на узраст и зрелост детета, њене потребе (у смислу одредбе члана 65. став 3. Породичног закона) уз напомену да мишљење детета није једини ни опредељујући фактор код доношења одлуке о вршењу родитељског права, већ да је у оцени о најбољем интересу детета користио и друге елементе и процене нарочито чињенице које су утврђене о приликама оба родитеља, срединске услове и нивое подршке које родитељи пружају детету, потребне за њен правилан развој, као и мишљење органа старатељства који је проценио да тужилац тренутно има бољу способност да задовољи потребе детета. Такође, налазом стручне установе није компромитована родитељска подобност мајке и овим се не доводи у питање приврженост мајке детету (будући да из налаза произилази да су оба родитеља мотивисана за вршење

родитељског права над мал. ВВ), већ је одлука о поверавању заснована на околностима конкретног случаја и најбољем интересу детета.

На основу изнетог, по оцени Врховног касационог суда, ревизијом се неосновано указује на погрешну примену материјалног права па је, применом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку, одлучено као у ставу првом изреке.

Захтев тужиоца за накнаду трошкова одговора на ревизију, одбијен је на основу члана 154. став 1. ЗПП, јер то нису трошкови потребни за вођење ове парнице, па је применом члана 165. став 1. у вези члана 154. ЗПП одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа-судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић